

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 497/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošikovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ludovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T 81/2013 zo 7. apríla 2015 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tos 24/2015 zo 16. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ludovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 81/2013 zo 7. apríla 2015 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 24/2015 zo 16. apríla 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol obvinený z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona. V konaní bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 104/2012 z 20. decembra 2012 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku s tým, že lehota väzby plynie od 18. decembra 2012 o 08.55 h. Prokurátor podal 13. septembra 2013 na sťažovateľa obžalobu, o ktorej je vedené konanie pod sp. zn. 5 T 81/2013.

O prepustenie z väzby požiadal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu žiadosťou z 23. marca 2015, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením zo 7. apríla 2015 tak, že žiadosť zamietol, písomný sľub sťažovateľa neprijal a jeho väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Predmetné uznesenie bolo vyhlásené v prítomnosti sťažovateľa na neverejnom zasadnutí. Hneď po vyhlásení napadnutého uznesenia podal proti nemu sťažovateľ sťažnosť podľa Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T/81/2013 zo dňa 07. 04. 2015 som zdôvodnil písomným podaním zo dňa 20. 04. 2015, teda v deň kedy mi bolo doručené písomné vyhotovenie uznesenia Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T/81/2013 zo dňa 11. 12. 2014 aj s odôvodnením, v ktorom zdôvodnení som prostredníctvom môjho obhajcu JUDr. Ludovíta Štangloviča poukazoval na porušenie Trestného poriadku... a ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR. Uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos/24/2015-1892, zo dňa 16. 04. 2015 však bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. moja sťažnosť proti uzneseniu OS Trnava zamietnutá a to bez oboznámenia sa s dôvodmi

sťažnosti, ktoré som mohol predložiť najskôr 16. 04. 2015, a ktoré som v ten deň prostredníctvom svojho obhajcu odoslal na poštovú prepravu.“

Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na obhajobu, pričom tvrdí, že k tomu došlo z dôvodov, za ktoré zodpovedajú okresný súd a krajský súd. V tejto súvislosti uvádza:

„Neverejnú zasadnutie na OS Trnava ohľadom žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby sa konalo dňa 07. 04. 2015, pričom na uvedenom neverejnom zasadnutí bolo uznesenie OS Trnava odôvodnené len veľmi stručne, jednou vetou a všeobecne len s odkazom na predchádzajúce rozhodnutia... vzhľadom na ktorú situáciu som ako obhajca sťažovateľa vyhlásil, že písomne odôvodním sťažnosť sťažovateľa ako obvineného (resp. obžalovaného) po doručení písomného vyhotovenia Uznesenia OS Trnava, kde budú uvedené dôvody zamietnutia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

OS Trnava svoje uznesenie však expedoval na poštovú prepravu... až 15. 04. 2015... na doručenie obhajcovi sťažovateľa. OS Trnava pritom predložil spis... na KS Trnava už dňa 13. 04. 2015... Pričom na druhý deň po expedovaní uznesenia OS Trnava, a to dňa 16. 04. 2015 KS Trnava vydal touto sťažnosťou napadnuté uznesenie KS Trnava... Samotnému sťažovateľovi ako obvinenému bolo Uznesenie OS Trnava doručené 17. 04. 2015... a dostal sa k nemu v poobedňajších hodinách, v ktorý deň keďže bol piatok a ani najbližšie víkendové dni, nemohol náležite reagovať... Za hrubé pochybenie OS Trnava považujem skutočnosť, že OS Trnava expedoval obhajcovi sťažovateľa na poštovú prepravu uznesenie OS Trnava až dva dni po doručení spisového materiálu na rozhodnutie na KS Trnava, čím znemožnil doručenie uznesenia OS Trnava sťažovateľovi na zdôvodnenie sťažnosti a arbitrárnym spôsobom porušil právo sťažovateľa na obhajobu. V takýchto prípadoch mám za to, že je potrebné za účelom dodržania kontradiktórnosti konania a práva obvineného na obhajobu najprv doručovať uznesenie o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby najprv obvinenému na možnosť zdôvodniť sťažnosť proti takému uzneseniu, navyše za situácie, kedy uznesenie o zamietnutí žiadosti o prepustenie obvineného z väzby je len všeobecne zdôvodnené, keď sa obhajca obvineného vyjadrí, že sťažnosť podrobne zdôvodní až po obdržaní rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby. Ak prvostupňový súd predloží odvolaciemu súdu vec o prepustení

z väzby bez toho, aby počkal na písomné zdôvodnenie sťažnosti obvineného, spôsobí, že takýto spis je nekompletný, odníme možnosť obvinenému náležite sa vyjadriť k dôvodom, ktoré prvostupňový súd vyhodnotí ako dôvody na trvanie väzby a poprie tak jeho právo na obhajobu, ktoré spočíva v práve vyjadriť sa k dôvodom na trvanie väzby a obmedzovania jeho osobnej slobody...

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovi ako obvinenému nebolo umožnené sa vyjadriť k dôvodom zamietnutia jeho žiadosti o prepustenie z väzby, keďže uznesenie OS Trnava nebolo v deň vyhlásenia takmer vôbec odôvodnené, nebolo možné sa k nemu skôr ako po doručení písomného vyhotovenia s odôvodnením vyjadriť, prihliadnuc na skutočnosť, že v sťažnostnom konaní... pred KS Trnava bolo zdôvodnenie sťažnosti jediným prostriedkom jeho obrany.

Navyše, KS Trnava rozhodol o sťažnosti sťažovateľa ako obvineného bez toho, aby prihliadal na písomné zdôvodnenie sťažnosti sťažovateľa obvineného...

Keďže KS Trnava nezahrnul dôvody sťažnosti proti uzneseniu OS Trnava, pričom tieto mu boli zaslané ihneď v deň jeho doručenia obhajcovi sťažovateľa ako obvineného, tak takýmto spôsobom bolo sťažovateľovi upreté právo brániť sa, resp. obhajovať sa proti uzneseniu OS Trnava.“

S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) a ústavného súdu sťažovateľ argumentuje, že uvedeným postupom konajúcich súdov bola porušená zásada kontradiktórnosti a rovnosti zbraní. Poukazuje tiež na to, že nemal možnosť byť osobne prítomný v konaní o jeho sťažnosti pred krajským súdom, preto jediným spôsobom, ako mohol uplatniť svoje výhrady, bolo predloženie písomnej sťažnosti, ktorú však krajský súd pri svojom rozhodovaní nemal k dispozícii. Podľa sťažovateľa právo na obhajobu a na vyjadrenie sa k dôvodom zamietnutia žiadosti o prepustenie z väzby realizuje obvinený predovšetkým prostredníctvom odôvodnenia svojej sťažnosti, preto je „súd povinný poskytnúť možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia a na tento prostriedok obrany obvineného aj prihliadať“. Postup konajúcich súdov viedol aj k tomu, že mu nebol poskytnutý čas na prípravu obhajoby, ktorú realizoval prostredníctvom svojho obhajcu.

Podľa sťažovateľa rýchlosť rozhodovania krajského súdu v tomto prípade bola na úkor kvality, keďže súdny spis v rozsahu 1889 strán „za dobu dvoch alebo troch pracovných dní prihliadnuc aj na inú zataženosť súdu, nebolo možné si... náležite naštudovať“. O tom svedčí aj to, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je „všeobecným konštatovaním, nekritickým zovšeobecnením a prevzatím názorov z uznesenia OS Trnava, bez toho aby sa zaoberalo námietkami sťažovateľa...“.

Sťažovateľ tiež namieta porušenie práva na osobnú slobodu a na dĺžku trvania väzby, pričom poukazuje na to, že vo väzbe je od 18. decembra 2012. V sťažnosti sa odvoláva na relevantné rozhodnutia ústavného súdu a ESĽP týkajúce sa vzťahu trvania väzby a dôvodov väzby. V tejto súvislosti cituje rozhodnutie ústavného súdu a uvádza:

«Ústavný súd SR sa, pokiaľ ide o vzťah dĺžky trvania väzby a dôvodov väzby, vyjadril nasledovne „štádium trvania väzby, ktoré v prípade väzby trvajúcej skoro šesť mesiacov už nie je počiatočným, a teda na jej odôvodnenie už nemožno uplatniť kritériá uplatňované v momente rozhodovania o vzatí do väzby a krátko po ňom. Šesťmesačné obmedzenie osobnej slobody osoby, voči ktorej sa uplatňuje prezumpcia neviny, je dlhodobým“ (I. ÚS 100/04).

Podľa názoru Ústavného súdu sa pri dlhodobom trvaní väzby uplatňujú prísnejšie kritériá ako pri počiatočnom štádiu trvania väzby, pretože „podľa slovenského práva v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť splnené štyri podmienky. Musí existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie. Musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa... Trestného poriadku. Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením“ (I. US 100/04, porov. aj I. ÚS 34/04).»

Sťažovateľ tiež poukazuje na právny názor Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého sa tiež vyžaduje, aby orgány činné v trestnom konaní postupovali vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (sťažovateľ uvádza rozsudky ESĽP vo veciach Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, Tomasi proti Francúzsku a Abdoella proti Holandsku,

pozn.). Postup s osobitnou starostlivosťou a urýchlením vyplýva tiež z čl. 5 ods. 3 dohovoru. Sťažovateľ tvrdí, že v jeho veci konajúce súdy nepostupujú s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, keďže „obžaloba... bola podaná pred vyše rokom a siedmimi mesiacmi (a to dňa 13. 09. 2013... no i napriek tomu sa vo veci obvineného doteraz nekonalo hlavné pojednávanie vo veci samej“. Poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu a uvádza:

„... mám za to, že súd svoju nečinnosť nemôže ospravedlňovať poukazovaním na prípadné dôvody na strane obvineného, ktorý nakoľko je stále vo väzbe je k dispozícii k účasti na hlavné pojednávania, ani z dôvodov na strane zvoleného obhajcu obvineného, pretože v predmetnej veci bol obvinenému ustanovený náhradný obhajca... pred vyše rokom. Aj napriek tomu k dnešnému dňu sa ešte nekonalo pojednávanie vo veci samej, za čo je zodpovedný len súd jeho nečinnosťou, pretože súd má zákonom stanovenú povinnosť v zmysle § 238 ods. 2 Tr. por. na zabezpečenie plynulého a riadneho priebehu súdneho konania bez prietahov, o ktorej nečinnosti súdu príkladmo svedčí aj fakt, že pojednávania nariadené na deň 26. 08. 2014 a 13. 11. 2014 boli odročené z dôvodu na strane súdu a svedčí o tom aj zmena zloženia senátu, ktoré skutočnosti obvinený a ani zvolený alebo náhradný obhajca nezavinili. Pokiaľ ide o zmenu zloženia senátu, tak o jej dôvode mal vedomosť OS Trnava už od októbra 2014 (konkrétne o zmene pôsobenia predchádzajúceho predsedu senátu [REDAKOVANÉ] z OS Trnava na KS Trnava), avšak obhajcovi sťažovateľa ako obvineného bola zmena zákonného sudcu oznámená až v marci 2015 (list z 03. 03. 2015 – vid. spis).

Preto mám za to, že zo strany súdu jeho nečinnosťou a nepostupovaním s osobitnou starostlivosťou a urýchlením nedochádza k naplneniu kumulatívnej podmienky trvania väzby, ktorou je v prípade trvania väzby dlhšie ako 6 mesiacov postup s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.“

Sťažovateľ s poukazom na judikatúru ESLP, ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ďalej uvádza, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti tvrdí, že napadnuté uznesenia okresného súdu

a krajského súdu „*nesplňajú ústavné požiadavky na riadne zdôvodnenie rozhodnutí*“. Sťažovateľ namieta, že okresný súd sa v napadnutom uznesení zo 7. apríla 2015 dostatočne nevysporiadal s jeho námietkou v žiadosti o prepustenie z väzby, že okresný súd vo veci samej nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Uvádza, že okresný súd „*nesie objektívnu zodpovednosť za dĺžku konania a nemôže poukazovať na dôvody na strane obžalovaného, obhajcu, či náhradného obhajcu...*“. Krajský súd v napadnutom uznesení podľa sťažovateľa „*neuvádza ani len základné náležitosti, ale len všeobecne sumarizuje a nekriticky preberá názory z Uznesenia OS Trnava... vôbec nedal odpoveď na podstatný argument sťažovateľa uvedený v jeho žiadosti na prepustenie z väzby... i keď naznačil, že OS Trnava musí postupovať s najvyšším urýchlením*“. Keďže sa konajúce súdy v napadnutých uzneseniach nezaoberali podstatnou námietkou sťažovateľa, nevyhodnotili ju, sú tieto uznesenia podľa sťažovateľa nepreskúmateľné.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd svojím rozhodnutím „*vyslovil, že uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T/81/2013 zo dňa 07. 04. 2015 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 24/2015-1892 zo dňa 16. 04. 2015 boli porušené základné práva, a to podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 50 ods. 3, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 písm. c/, čl. 5 ods. 3 a 4, a čl. 6 ods. 3 písm. b/, c/ Dohovoru... sťažovateľa... a následne zrušil uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 5 T/81/2013 zo dňa 07. 04. 2015 a uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 24/2015-1892 zo dňa 16. 04. 2015 a prikázal Okresnému súdu v Trnave, aby (sťažovateľa, pozn.)... prepustil neodkladne z väzby na slobodu alebo prikázal, aby Okresný súd Trnava vec znova prejednal a rozhodol*“.

Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd rozhodnutím priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 2 000 € vzhľadom na to, že „*porušovatelia nerešpektovali judikatúru Ústavného súdu SR a vôbec náležite nezdôvodnili, že prečo sa s ňou nevysporiadali, ale prihliadajú na tie isté dôvody ako na začiatku trvania už viac ako 2 ročnej väzby u sťažovateľa, a hrubým spôsobom porušili zásadu kontradiktórnosti sťažnostného konania na KS Trnava, keď neumožnili sťažovateľovi vyjadriť sa k uzneseniu*

OS Trnava o zamietnutí jeho žiadosti na prepustenie z väzby, ktorý jediný prostriedok vyjadrenia cez zdôvodnenie sťažnosti po obdržaní vyhotovenia uznesenia OS Trnava mohol v sťažnostnom konaní na KS Trnava reprezentovať argumenty sťažovateľa ako obvineného“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má mať minimálne tieto práva:

- právo na primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby a
- právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu zo 7. apríla 2015

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv a slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 83/2011).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je tak vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu zo 7. apríla 2015. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ domáhal podaním sťažnosti podľa ustanovení Trestného poriadku, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, o veci sťažovateľa, t. j. o jeho trestnom obvinení, rozhoduje okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 81/2013. Napadnuté uznesenie krajského súdu zo 16. apríla 2015 sa týka rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu o väzbe.

Pokiaľ ide o vzťah čl. 46 ods. 1 ústavy upravujúceho základné právo na súdnu ochranu a čl. 17 ústavy týkajúceho sa špecificky základného práva na osobnú slobodu, ústavný súd konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto je na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľný špeciálne čl. 17 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecný čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. uznesenia o predbežnom prerokovaní sp. zn. III. ÚS 135/04 z 28. apríla 2004 a sp. zn. III. ÚS 277/07 z 11. októbra 2007, sp. zn. III. ÚS 101/2013).

V tejto súvislosti považuje ústavný súd tiež za nevyhnutné uviesť, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej o vine obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07, porovnaj tiež rozsudok ESLP vo veci De Wilde et al. v. Belgicko

z 18. 6. 1971). Ustanovenie čl. 6 dohovoru pritom predstavuje z hľadiska jeho pôsobnosti, výkladu a aplikácie jeden celok. Procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 2 a 3 dohovoru sa preto tiež týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

Na základe toho ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ namieta porušenie kvalifikovaných aspektov práva na osobnú slobodu podľa ústavy a podľa dohovoru a tiež základného práva na obhajobu podľa ústavy napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015 predovšetkým z toho dôvodu, že krajský súd rozhodol bez toho, aby mal k dispozícii jeho písomne odôvodnenú sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, a z dôvodu, že konajúce súdy dostatočne nevyhodnotili podmienky na ďalšie trvanie väzby, a to konkrétne vo vzťahu k jeho námietke, že okresný súd nepostupuje vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, a svoje závery v tomto smere nedostatočne odôvodnili.

Krajský súd napadnutým uznesením zo 16. apríla 2015 zamietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V odôvodnení poukázal na uznesenie okresného súdu, ktorým tento zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, pričom uviedol:

„Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť obžalovaný [REDACTED], a to po porade so svojim obhajcom na neverejnom zasadnutí dňa 7. apríla 2015 priamo do zápisnice. Do dňa neverejného zasadnutia sťažnostného Krajského súdu v Trnave sťažnosť bližšie nezdôvodnil...

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a tak zistil, že sťažnosť obžalovaného... nie je dôvodná.

Senát okresného súdu postupoval v danej veci v súlade so zákonom a správne, keď na podklade doposiaľ zhromaždeného a dokumentovaného spisového materiálu bez neprimeraného meškania po podaní žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu určil termín procesného úkonu na deň 7. apríla 2015, neverejné zasadnutie v rozsahu č. l. 1880 – 1882 spisu procesne správne zrealizoval a napokon dospel k správny skutkový i právny záverom. Dôvodne zistil, že sú splnené všetky formálne i materiálne podmienky k tomu, aby postupom podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obžalovaného... o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a tým rozhodol o jeho ponechaní vo väzbe v rozsahu dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. Toto rozhodnutie i procesný postup súd prvého stupňa v súlade so zákonom aj odôvodnil, takže tento je preskúmateľný. Obžalovaný je zákonne trestne stíhaný pre vysoko spoločensky nebezpečný obzvlášť závažný zločin, za ktorý mu hrozí citelná sankcia vo výmere od 20 do 25 rokov odňatia slobody. S poukazom na správne závery okresného súdu si senát krajského súdu ako sťažnostný súd tieto plne osvojuje a v celom rozsahu na ne odkazuje, a to bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. Rovnako odkazuje na správne závery aj vo vzťahu k ustáleniu aktuálnosti dôvodov väzby obžalovaného v rozsahu § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. z hľadiska jeho možných prípadných útekových a predstihových, resp. pokračovacích aktivít. Okresný súd postupoval správne aj v ďalších výrokoch napadnutého uznesenia, v ktorých ustálil, že nezistil podmienky pre nahradenie väzby obžalovaného prijatím jeho písomného sľubu v zmysle § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por., ani nahradením jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka v zmysle § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por.,

čo dostatočne vo svojom uznesení aj odôvodnil. Krajský súd v Trnave k tomu dodáva, že ustálená súdna prax i súvisiaca platná judikatúra v dostatočnom rozsahu prezentujú závery, z obsahu ktorých vyplýva, že nahradenie väzby obžalovaného písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka je síce v zásade možné pri všetkých trestných činoch, avšak ak je obžalovaný trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, nahradenie jeho väzby iným opatrením je možné len vtedy, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. V posudzovanej trestnej veci však druhostupňový súd žiadne takéto výnimočné okolnosti prípadu nezistil.

Pokiaľ ide o časové súvislosti namietané v žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu, sťažnostný súd v zhode s okresným súdom poukazuje na faktografiu jednotlivých úkonov, sumár dôvodov, ktoré bránili vo veci vykonať hlavné pojednávania v meritórnom rozsahu v časoch a dňoch uvádzaných okresným súdom v napadnutom uznesení. Rovnako zo spisu vyplýva okolnosť dvojnásobnej zmeny zákonného sudcu v osobe konajúceho predsedu senátu. Napriek tomu sťažnostný súd uzatvára, že bude povinnosťou okresného súdu konať vo veci s najvyšším urýchlením.“

Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno posudzovať izolovane a je potrebné ho skúmať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010, IV. ÚS 301/2011). Z toho dôvodu je pre ústavný súd relevantné skúmať aj odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu zo 7. apríla 2015.

Okresný súd v relevantnej časti svojho uznesenia zo 7. apríla 2015 uviedol:

„Dňa 26.03.2015 podal obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Uviedol v nej, že dĺžka väzby už presahuje dva roky a tri mesiace a súd pri rozhodovaní nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením a teda nie je splnená podmienka trvania väzby. Pojednávanie sa niekoľkokrát nekonalo, pričom nečinnosť nemožno pripísať dôvodom na strane obžalovaného ani jeho obhajcu. Zároveň alternatívne navrhol nahradiť väzbu ponúknutým písomným sľubom.

Na základe podanej žiadosti určil súd neverejné zasadnutie na ktorom vypočul obžalovaného, oboznámil sa so spisovým materiálom tunajšieho súdu 5 T/81/2013 a svoje návrhy predniesli obhajca a prokurátor.

Zo spisového materiálu vyplynulo, že skutky pre ktoré bola podaná obžaloba majú znaky trestného činu a sú dostatočné dôvody na podozrenie, že ich mal spáchať obžalovaný. Tu je možné poukázať na výpoveď poškodenej, [REDAKOVANÉ] a ostatné listinné dôkazy. Zo spisového materiálu zároveň vyplynulo, že po podaní obžaloby sa Okresný súd bez akýchkoľvek prieťahov pokúsil viackrát vykonať hlavné pojednávanie a to konkrétne 08. 11. 2013, 12. 11. 2013, 17. 12. 2013, 20. 02. 2014, 18. 03. 2014, 17. 04. 2014, 22. 05. 2014, 03. 07. 2014, 29. 07. 2014, 26. 08. 2014, 15. 10. 2014, 13. 11. 2014 a 27. 01. 2015. Väčšina z uvedených hlavných pojednávaní sa nemohla uskutočniť z dôvodu práceneschopnosti a iných prekážok na strane obžalovaného, obhajcu, či náhradného obhajcu. Vôbec nebolo zistené, že by súd zo subjektívnych dôvodov hlavné pojednávanie nevykonal. Súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že vo veci došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu a s tým nevyhnutne spojená potreba opätovného naštudovania rozsiahleho spisového materiálu. V danej veci je aktuálne nariadený termín hlavného pojednávania na deň 09. 06. 2015.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby nie je dôvodná a nie je ani dôvod na nahradenie väzby písomným sľubom. Súd v plnom rozsahu poukazuje na predchádzajúce rozhodnutie o zamietnutí žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby a teda aj naďalej pretrváva podozrenie, že obžalovaný spáchal trestný čin, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba a toto je dostatočne preukazované zabezpečenými dôkazmi. Súd nezistil subjektívny prieťah zo strany súdu. Vo väčšine prípadov sa hlavné pojednávanie nekonalo pre prekážky na strane obhajoby. Zároveň možno konštatovať, že obžalovaný je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, kde mu hrozí uloženie vysokého trestu v rozpätí 20 až 25 rokov. Je pravdou, že v rámci plynutia doby k tomuto dôvodu nepristúpila žiadna nová okolnosť, ale už pri rozhodovaní o vzatí do väzby bolo jasne skonštatované, že obžalovaný sa v mieste trvalého bydliska nezdržiava a prespáva na rôznych miestach. To i naďalej odôvodňuje

väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože existuje dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu sa bude trestnému stíhaniu vyhýbať.

Obžalovaný sa mal aktuálnej trestnej činnosti dopustiť viacerými skutkami a táto mala gradovať. V minulosti už bol stíhaný pre násilnú trestnú činnosť a to s účinkami, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Súd však poukazuje na to, že aj zahladené odsúdenia môžu poskytnúť reálny obraz o predispozíciach obžalovaného k páchaniu trestnej činnosti. Súd na ne preto prihliadol. Vzhľadom na uvedené možno skonštatovať, že u obžalovaného naďalej pretrváva dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu by v trestnej činnosti najmä násilného charakteru mohol pokračovať, čo i naďalej odôvodňuje väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vzhľadom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti zakladajúce dôvody väzby u obžalovaného, súd dospel k presvedčeniu, že jeho väzbu nie je možné nahradiť písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení. Ponechanie obžalovaného na slobode by aj po zohľadnení účinkov písomného sľubu a dohľadu probačného a mediačného úradníka (i s uložením primeraných povinností a obmedzení) výrazne zvýšilo riziko zmarenia účelu trestného konania vyhýbaním sa trestnému stíhaniu a pokračovaním v páchaní trestnej činnosti. V posudzovanom prípade nie je možné konštatovať celkom zjavnú neprimeranosť väzby v porovnaní s jej nahradením písomným sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka za súčasného uloženia primeraných povinností a obmedzení. Súd preto väzbu obžalovaného dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a ani neprijal písomný sľub obžalovaného ako nahradenie väzby.“

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že krajský súd rozhodol bez toho, aby mal k dispozícii jeho písomnú sťažnosť s odôvodnením.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa poukazuje ústavný súd na právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, t. j. právo navrhnúť konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil judikatúru ESĽP, podľa ktorej uvedené ustanovenie dopadá aj na konania o opravnom

prostriedku proti rozhodnutiu o vzatí obvineného do väzby (napr. rozsudok ESĽP Krejčíř proti České republice z 26. 3. 2009, č. 39298/04). V zmysle uvedeného ustanovenia dohovoru má mať orgán rozhodujúci o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody povahu súdu (t. j. orgánu nezávislého na výkonnej moci, ako aj na účastníkoch konania), pričom o návrhoch účastníkov má byť rozhodnuté urýchlene („speedily“, resp. „à bref délai“). Úplné písomné konanie alebo kontradiktórne ústne konanie pri prieskume týchto opatrení by mohli spôsobiť prieťahy, ktorým je potrebné sa v tejto oblasti vyhnúť (bližšie pozri rozsudok ESĽP Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, č. 1936/63). Tieto právne závery možno aplikovať nielen v konaní, v ktorom sa preskúmava zákonnosť vzatia obvineného do väzby, ale aj v konaní, v ktorom sa preskúmava zákonnosť ďalšieho trvania väzby, t. j. aj v konaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu.

Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému/obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (pozri napr. nález sp. zn. III. ÚS 198/05).

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu,

alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04, III. ÚS 466/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07, III. ÚS 466/2010).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98, III. ÚS 466/2010). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (rozsudok ESĽP vo veci Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (rozsudok ESĽP vo veci Morsink v. Holandsko z 11. 5.2004).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že všeobecný súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby sa musí vyrovnáť s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne (III. ÚS 135/04), a tiež, že z odôvodnenia

rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti obvineného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu, ktorým bolo rozhodované o väzbe, musí byť zrejmé, že sa súd náležite zaoberal všetkými argumentmi a námietkami, ktoré obvinený vo svojej sťažnosti uviedol (m. m. III. ÚS 34/07).

Ústavný súd sa už vyjadroval k prípadu, keď došlo k doručeniu písomnej sťažnosti (resp. jej doplneniu) v deň, keď bolo o sťažnosti ústne zahlásenej do zápisnice súdu prvej inštancie rozhodované nadriadeným súdom (II. ÚS 108/08), avšak v uvádzanom prípade bolo vyslovené porušenie práv podľa čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru, z dôvodu, že osoba vzatá do väzby nebola vôbec vypočutá, a to ani súdom druhej inštancie. Neodmysliteľnou procesnou zárukou pri zásahu do základného práva jednotlivca do osobnej slobody musí byť právo dotknutej osoby vyjadriť sa, teda právo na vypočutie súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (mutatis mutandis III. ÚS 84/06, II. ÚS 108/08).

Ústavný súd tiež rozhodol, že pokiaľ sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s argumentmi sťažovateľa obsiahnutými v písomnom podaní z dôvodu, že toto podanie nemal pri rozhodovaní k dispozícii a oboznámenie sa s jeho obsahom ani nemožno rozumne očakávať, pretože takéto podanie bolo doručené súdu nižšej inštancie v ten istý deň, v ktorý rozhodoval súd vyššej inštancie, a súčasne ostatné záruky spravodlivého procesu vzťahujúce sa na rozhodovanie o väzbe, predovšetkým právo dotknutej osoby byť vypočutý súdom k dôvodom a okolnostiam vzatia do väzby boli zachované, nemôže to bez ďalšieho viesť k vysloveniu porušenia práva na osobnú slobodu vyplývajúceho z čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru (III. ÚS 466/2010).

Sťažovateľ svoju žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu odôvodnil totožne ako svoju sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy – namietal, že vzhľadom na doterajšiu dĺžku väzby je podmienkou jej ďalšieho trvania to, aby okresný súd vo veci samej konal s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Podľa neho táto podmienka nie je splnená vzhľadom na časté odročovanie hlavného pojednávania. Túto argumentáciu zopakoval aj v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 7. apríla 2015. Takto možno konštatovať, že krajský súd v zásade preskúmal jeho námietky proti ďalšiemu trvaniu väzby aj napriek

tomu, že pri rozhodovaní o jeho sťažnosti nemal k dispozícii písomnú sťažnosť s odôvodnením.

Sťažovateľ zhodnú argumentáciu uvádzal už vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 27. novembra 2014, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 11. decembra 2014, a vo svojej sťažnosti proti tomuto uzneseniu, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením zo 16. decembra 2014, pričom tieto súdy argumentáciu sťažovateľa nepovažovali za dôvod na prepustenie z väzby na slobodu.

Ústavný súd zo súdneho spisu sp. zn. 5 T 81/2013 a zo zápisnice okresného súdu o neverejnom zasadnutí zo 7. apríla 2015 tiež zistil, že sťažovateľ bol prítomný na neverejnom zasadnutí spolu so svojím obhajcom. Sťažovateľ aj obhajca mali možnosť sa vyjadriť pred rozhodnutím okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu – sťažovateľ aj obhajca odkázali na písomnú žiadosť a na argumentáciu v nej uvedenú.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že námietka, že krajský súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa bez toho, aby mal k dispozícii písomnú sťažnosť s odôvodnením, v okolnostiach danej veci nedosahuje takú intenzitu nedostatkov v postupe krajského súdu, ktorý by umožňoval vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015 po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Sťažovateľ ďalej namieta, že konajúce súdy dostatočne nevyhodnotili jeho námietku, že tieto nekonajú vo veci samej s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

Okresný súd v napadnutom uznesení a krajský súd v napadnutom uznesení uviedli, že okresný súd nariadil hlavné pojednávanie bezprostredne po podaní obžaloby s tým, že

bolo potrebné ho viackrát odročiť vo väčšine prípadov z dôvodov na strane obhajcu, náhradného obhajcu a sťažovateľa.

Zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 5 T 81/2013 ústavný súd zistil, že prokurátor podal obžalobu okresnému súdu 13. septembra 2013.

Obhajca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčasť na hlavnom pojednávaní 12. novembra 2013 a 17. decembra 2013 z dôvodu práceneschopnosti. Dňa 28. januára 2014 ospravedlnil obhajca sťažovateľa svoju neúčasť z dôvodu kolízie pojednávaní a z rovnakého dôvodu ospravedlnil svoju neúčasť aj na hlavnom pojednávaní nariadenom na 4. február 2014, a to napriek predchádzajúcej konzultácii zákonného sudcu o vhodnom termíne. Dňa 20. februára 2014 ospravedlnil obhajca sťažovateľa svoju neúčasť z dôvodu úrazu v domácnosti.

Okresný súd následne opatrením z 21. februára 2014 ustanovil sťažovateľovi náhradného obhajcu.

Neúčasť na hlavnom pojednávaní 18. marca 2014 ospravedlnil obhajca sťažovateľa „zo závažných rodinných dôvodov“ a rovnako tak aj sťažovateľ, ktorého zdravotný stav podľa správy ústavu na výkon väzby neumožňoval predvedenie na hlavné pojednávanie. Neúčasť na hlavnom pojednávaní 17. apríla 2014 ospravedlnila splnomocnená zástupkyňa poškodených z dôvodu plánovanej dovolenky v zahraničí. Obhajca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčasť na tomto hlavnom pojednávaní, keďže sa nachádzal „na pracovnej ceste v zahraničí/obchodné rokovania s klientom a protistranou/, ktoré mali byť ukončené dnešného dňa, avšak vzhľadom na závažnosť a rozsah rokovaní, tieto budú pokračovať i v ďalších dňoch...“. Uvedené ospravedlnenie bolo doručené okresnému súdu faxom 17. apríla 2014 ráno o 7.30 h.

Hlavné pojednávanie nariadené na 12. jún 2014 bolo zrušené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu. Predmetná vec bola následne pridelená 23. júna 2014 inému zákonnému sudcovi – [REDACTED].

Neúčast na hlavnom pojednávaní nariadenom na 29. júl 2014 ospravedlnili obhajca a náhradný obhajca sťažovateľa z dôvodu čerpania dovolenky. Neúčast na hlavnom pojednávaní 26. augusta 2014 ospravedlnil náhradný obhajca sťažovateľa z dôvodu čerpania dovolenky. Toto hlavné pojednávanie okresný súd odročil z dôvodu, že sťažovateľ, ktorý bol prítomný, nemal vykázané doručenie predvolania na hlavné pojednávanie.

Neúčast na hlavnom pojednávaní 15. októbra 2014 ospravedlnil náhradný obhajca kolíziou pojednávaní a obhajca sťažovateľa pracovnou neschopnosťou. Neúčast na hlavnom pojednávaní 13. novembra 2014 ospravedlnila splnomocnená zástupkyňa poškodených z dôvodu kolízie pojednávaní.

Dňa 2. januára 2015 bol spis pridelený novému zákonnému sudcovi – [REDAKOVANÉ]. Hlavné pojednávanie nariadené na 27. január 2015 bolo zrušené z dôvodu zmeny zákonného sudcu a potreby naštudovania súdneho spisu.

Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd nariaďuje hlavné pojednávanie v pravidelných intervaloch, z ktorých drvivú väčšinu bolo potrebné odročiť z dôvodov na strane obhajcu, náhradného obhajcu a sťažovateľa. Na tomto základe nemožno považovať právny záver krajského súdu v spojení s okresným súdom o tom, že okresný súd koná vo veci samej bez prietahov, za arbitrárny. Konajúce súdy svoje závery v tomto smere odôvodnili ústavne akceptovateľne, preto napadnuté uznesenie krajského súdu zo 16. apríla 2015 v spojení s uznesením okresného súdu nie je zjavne neodôvodnené.

Krajský súd a okresný súd sa v napadnutých uzneseniach vysporiadali aj s ďalšími relevantnými skutočnosťami – uviedli, že skutky, pre ktoré bola podaná obžaloba, majú znaky trestného činu, existujú dostatočné dôvody pre podozrenie, že ich mal spáchať sťažovateľ, poukázali na osobnosť sťažovateľa a skutočnosti týkajúce sa jeho životného štýlu a tiež na spôsob páchania trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, a jej závažnosť. Týmito skutočnosťami odôvodnili naďalej trvajúce väzobné dôvody podľa § 71 ods. 1

písm. a) a c) Trestného poriadku. Podľa ústavného súdu tieto závery nie sú arbitrárne, konajúce súdy ich dostatočne odôvodnili, nemožno ich považovať za zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. apríla 2015 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2015